

Pludselig blev miljøet meget vigtigt

Regeringen udnævnte i denne uge en fjerde økonomisk vismand, nordmanden Eirik Schrøder Amundsen. Han skal have fokus på miljøets virkning på samfundsøkonomien.

INTERVIEW STIG ANDERSEN

Den tidligere amerikanske vicepræsident og præsidentkandidat Al Gore har bestemt ikke levet for-gæves. I hvert fald ikke i Danmark. Miljøet og klimaproblemerne er i det seneste års tid blevet så vigtigt for politikerne, at regeringen i denne uge udvidede antallet af økonomiske vismænd fra tre til fire og udnævnte professor ved Københavns Universitet, Eirik Schrøder Amundsen, til særlig miljøøkonomisk vismand.

Samtidig udvides vismandsinstitutionen og Det økonomiske Råd til at omfatte et Miljøøkonomisk Råd, og de halvårige 'vismandsrapporter' vil blive suppleret med en tredje årlig økonomirapport med fokus på miljøspørgsmål.

Men hvorfor en særlig miljøøkonomisk vismand?

»Det er jo op til politikerne at svare på. Men man kan sige, at miljøområdet er blevet meget vigtigt, og det er noget, der er stor interesse for. Det er en interesse, der har taget fart ret pludseligt.

Hvad er det, der specielt er dukket op?

»Først og fremmest en ændring i forståelsen af klimaproblemerne, en øget forståelse. Og at det er ved at være et alvorligt problem.

Så du synes, det er helt relevant med en ny vismand med fokus på miljøøkonomi?

»Ja, det vil jeg sige. Der er behov for det. Men lad mig understrege, at der er tale om en funktion som miljøøkonomisk vismand med vægt på det økonomiske. Det drejer sig om at få en samfundsøkonomisk vurdering af miljøproblemerne.

Altså at få den økonomi, der er forbundet med miljøet og med miljøproblemer, indbygget konkret i samfundsøkonomien?

»Det er netop det, der er hensigten. Selvfølgelig indgår miljøområdet på samme måde som andre vigtige områder i dansk

økonomi, og man kunne spørge, om der skulle være et specielt økonomisk råd for uddannelse, beskæftigelse, transport og så videre. Men nu er der altså opstået en særlig bevågenhed omkring miljøspørgsmål, som ikke isoleret retter sig mod Danmark, men er et fælles og globalt spørgsmål. Så der er to sider i miljøproblematikken, den lokale danske, og så den globale, hvor det også drejer sig om forholdet til udlandet og den kamp, der bliver om, hvordan man skal betale noget, hvor gevinsterne måske først kommer langt senere og i senere generationer end vores egen. På den måde er miljøet et særligt område, som kræver særlig bevågenhed.

Når du er udnævnt til miljøøkonomisk vismand, har det så noget at gøre med, at det er politisk korrekt at udnævne sådan en, eller er det et reelt behov hos politikere?

»Vismændene er jo ikke primært debatører. Vores opgave er uafhængigt og på et frit grundlag at pege på områder, som vi mener, der bør fokuseres på som vigtige for dansk økonomi. Så det ved jeg ikke rigtig, om jeg tør svare dig på. Vi er meget forsigtige med, hvad vi siger, og jeg har ikke så meget lyst til at komme ind på de politiske aspekter.

Men er det relevant at stille spørgsmålet, om du er udnævnt af hensyn til den politiske korrekthed?

»Altså, man kan da stille spørgsmålet. Har du selv haft den overvejelse?

»Nej, det har jeg ikke. Jeg ser det som et reelt politisk ønske, og jeg mener, der er behov for en sådan funktion, fordi der er nye og meget store spørgsmål, som dukker op på miljøområdet.

Karakterer til miljøet

Da økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen præsenterede dig som ny vismand, omtalte han dig som en stærk miljøprofil. Hvad er det for en profil?

»Det, jeg især har arbejdet med de seneste år, er forholdet mellem energi og miljø, og netop vort energiforbrug er jo særligt vigtigt i relation til klimaproblemer.

Og det er i høj grad der, min miljømæssige kompetence ligger. Men som vismand vil jeg fungere som fagøkonom med særlig indsigt i dette område.

Og det er på relationen mellem energiforbrug og klimaforandringer, du vil fokusere?

»Ja, men ikke alene. Det drejer sig ikke kun om klimaspørgsmål. Hvad der ellers vil blive fokuseret på, skal koordineres med de andre vismænd, vi er jo en helhed, men jeg forventer, at vi vil bestrebe os på at få karakteriseret miljøtilstanden i Danmark generelt.

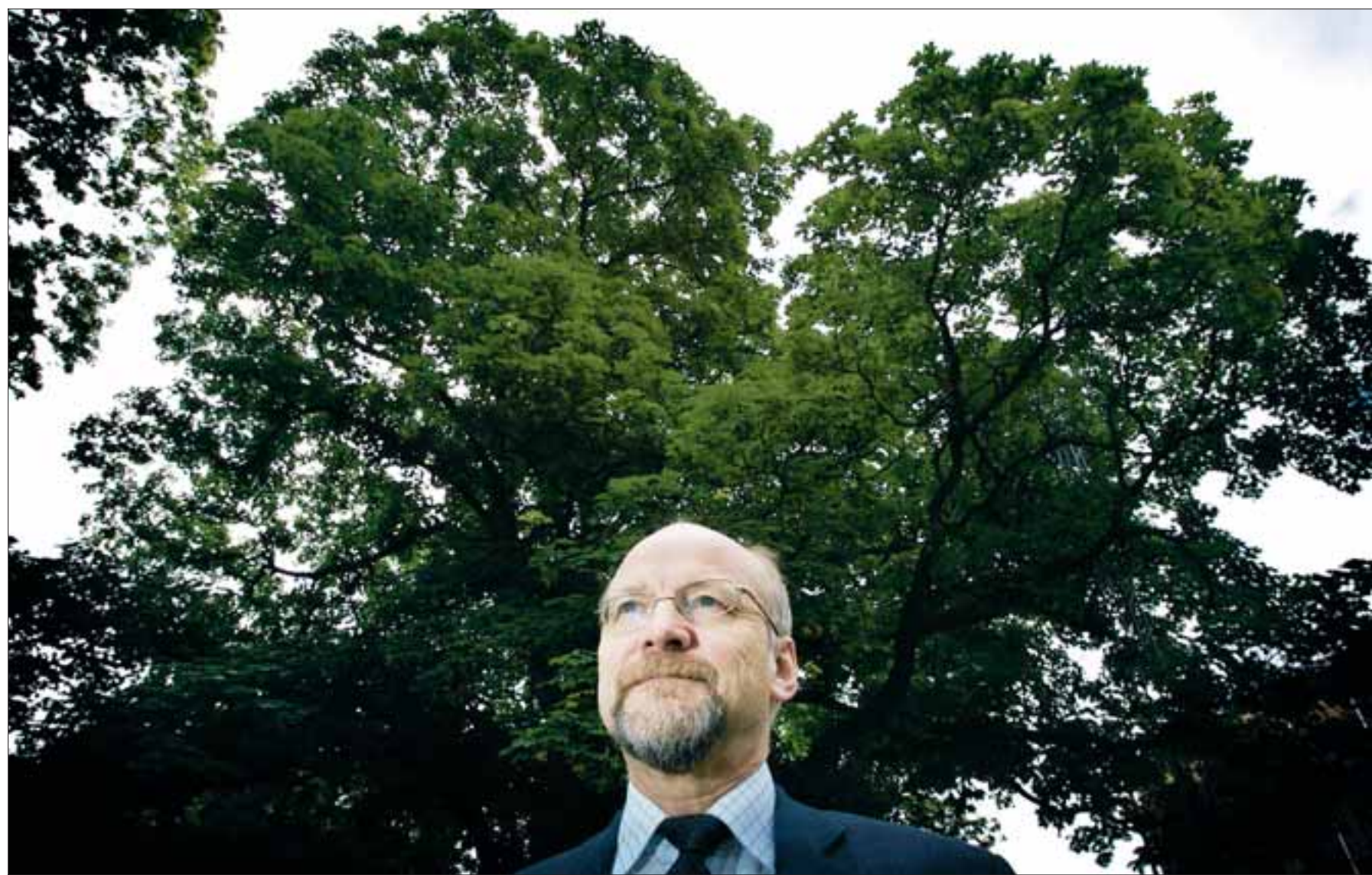
Altså uddele egentlige miljøkarakterer?

»Måske ikke bogstaveligt, men vi vil pege på, hvordan der skal arbejdes med at forbedre miljøet i samfundsøkonomisk perspektiv. Der er mange miljøforanstaltninger, som virker på det rent miljømæssige, men også har indflydelse på den generelle økonomi i samfundet. Her vil vi vurdere, om der sløses med samfundets ressourcer, og om vi har gode og effektive miljøvirkemidler til den rigtige pris.

Endnu en vismandsrapport

Så med dig som ny, fjerde vismand vil vismandsrapporterne komme til at se noget anderledes ud?

»Vismandsrapporterne har jo indmel-

GRØN VISMAND. Eirik Schrøder Amundsen har beskæftiget sig en del med forholdet mellem energi og miljø. Han skal sørge for, at miljøet kommer med i vurderinger af Danmarks økonomi.

Foto: Jens Dresling

lem beskæftiget sig med miljøspørgsmål. Samtidig med at jeg starter som miljøøkonomisk vismand, oprettes der i vismandsinstitutionen et Miljøøkonomisk Råd, så i fremtiden vil der komme tre og ikke to vismandsrapporter årligt, hvor den tredje blander og deciderer miljøøkonomisk rapport. Men det bliver den samlede vismandsinstitution, der udtaler sig i alle tre rapporter.

I den rapport, som blev offentliggjort i denne uge, stod der ikke meget om miljøet?

»Nej, det er korrekt.

Vil man se vismandsrapporter i fremtiden, der ikke tager miljøspørgsmålene med?

»Man kan ikke stille det op på den måde. Der vil komme nogle rapporter med særlig fokus på miljø, og disse rapporter vil forholde sig til samfundsøkonomien generelt, ligesom alle vismandsrapporterne gør det.

Hvis man lytter til den politiske debat lige nu, går den meget på at få flere i beskæftigelse. Det vil vel betyde større produktion, øget trafik, mere forurening. Det er vel ikke specielt miljøbevidst?

»Det er jo i høj grad en diskussion om økonomien generelt. Så må man prøve at

indrette sig på en måde, så miljøet skades mindst muligt. Og de seneste år har vi i Danmark f.eks. set, at produktionen er blevet øget, uden at energiforbruget er øget. Så der er ikke nødvendigvis en direkte sammenhæng, men generelt er det korrekt, at når produktionen øges, bliver der større pres på miljøet.

Vækstens dilemma

Vi har lige set det statslige energiselskab DONG Energy gå ud af et stort vindmølleprojekt. Det må have stødt en energiokonom?

»Jeg kender ikke den præcise baggrund for DONG's beslutning. Vindenergi er relativt dyrt end anden energi, men netop de såkaldte CO2-kvoter skulle jo betyde, at den kunne blive mere lønsom, og danskerne er ret dygtige til at producere vindenergi.

Så DONG's beslutning undrede dig?

»Der har jo ligget økonomiske vurderinger til grund. Ud fra et rent miljømæssigt synspunkt, så ja, men jeg er jo ikke personligt engageret som miljøforkæmper som sådan. Det skal vurderes, hvad der er økonomisk relevant og ansvarligt, og man må kigge på, hvad der er mest for-

nuftigt set med samfundsøkonomiske øjne. Så DONG's beslutning ophidser mig ikke nødvendigvis.

Driftsøkonomiske overvejelser er vel ofte ikke særlig miljøvenlige?

»Nej, der er nogle negative miljøvirkninger i en række investeringer, eller som vi økonomer siger: Privatøkonomiske beslutninger kan have negative eksterne effekter, som der ud fra en samfundsøkonomisk synsvinkel må korrigeres for med forskellige virkemidler. Vi økonomer kalder det *market failures* eller *markeds-svigt*.

Jeg går ud fra, at du som miljøøkonomisk vismand vil være særlig opmærksom på disse *market failures*?

»Helt sikkert. Meget af det, jeg som miljøøkonom er opmærksom på, går netop på de negative effekter for miljøet, og hvordan disse kan korrigeres med lavest mulige omkostninger for samfundet.

Hvad er du mest, miljømand eller økonomimand?

»Jeg er først og fremmest en samfundsøkonom, som har specialiseret sig på miljø- og naturressourceområdet.

erhverv@pol.dk

Ferienøglen

Aktivrejser

Vietnam

15 dage. Hanoi, bjergene ved Sa-pa med Topas Ecological og cruise i Halong bugten. Mange afrejsedatoer. Pris fra kr. 14.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 8689 3622

Færøerne

5-dages besøg på Færøerne med highlights fra ø-riget højt mod nord oplevet via lette vandreture. Afrejse f.eks. juni. Pris fra kr. 5.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Grønland

19 dages ekspedition med krydsning af indlandsisen for den virkelige kræse. Maksimalt 10 deltagere og to turledere. Afrejse i f.eks. juni. Pris fra kr. 24.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Grønland

Egi, Diskøen og isbjerge på 13 dage. Følg i polarforskerens fodspor ved Camp Egi og nyd vandreture i noget af Grønlands mest fascinerende natur. Afrejse f.eks. juni. Pris fra kr. 21.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Grønland

Pukkelhvaler, slædehunde og isbjerge ved Diskobugten. 12 dage tur fyldt med alt det bedste fra den Grønlandske natur og kultur. Afrejse fra juni. Pris fra kr. 20.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Indien

15 dage fra Delhi til Mumbai. Pris ekskl. fly og lokal betaling fra kr. 4.380,-. Afrejse i f.eks. marts. Internationale grupper. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Afrika

Tanzania, Kenya og Zanzibar. Ex 10 dages Kenya-safari kun 6.980,-. Se vores 28 siders program med safari i lodge, telt eller camp, Mombasa, Mt Kenya, Kilimanjaro og Zanzibar badeferie. Afrejse f.eks. juni. www.kiplingtravel.dk 4716 1220

Kina

10-dages tur, hvor vi vandrer på forskellige passager af Muren og oplever mange af de store kulturelle seværdigheder i og omkring Beijing. Afrejse fra juni. Pris fra kr. 11.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Kina

16 dage fra Xi'an til Beijing. Pris ekskl. fly og lokal betaling fra kr. 7.880,-. Afrejse i f.eks. juni. Internationale grupper. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Kina

Den store Kinarundrejse, Klassisk Kina. 17 dage Kina rundt, daglig afrejse. Pris 14.980 u.fly. Se vores 28 siders Kinarogram. www.kiplingtravel.dk 4716 1220

Korsika

Vandring i de korsikanske bjerge med udgangspunkt i landsbyhus. Smuk natur og autentisk bjergstemning. 10 dage. Afrejse f.eks. juni fra kr. 8.280,- inkl. fly. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Laos

Solnedgang over Mekong, en uforglemmelig oplevelse. Og intet steds er den smukkere end i Luang Prabang, den gamle kongeby. 15 dage, afrejse 10/10 - 2007. Pris 16900 inkl. rejse og ophold. Region Rejser Tel 9839 2069. www.regionrejser.dk

Mallorca

En rejse på 8 dage med vandring gennem Mallorcas smukke bjerge. Overnatning i små hyggelige bjergpensionater. Afrejse i f.eks. november. Pris fra kr. 8.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 8689 3622

Rio

til La Paz. 24 dage overlandrejse i ekspeditionsrøret fra Rio de Janeiro over Argentina til hjertet af Sydamerika. Afrejse i august. Pris fra kr. 22.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Rumænien

Landsysteming og lette vandreture i de Transsylvanske bjerge mellem vinmarker, blomsterenge og skove. 8 dage. Afrejse i f.eks. juni. Pris fra kr. 6.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Rusland

Hovedvægten på denne 12 dages tur er lagt på trekking og bestigning af Elbrus på 5642 m. - Europas højeste bjerg. Afrejse i juli. Pris fra kr. 15.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Aconcagua

Bestigning af Andeskædens højeste top på 6959 m. Vores dygtige bjergguide introducerer til gletschertæring og sørger for en grundig akklimatisering. Afrejse i februar. Fra kr. 28.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Afrika

21 dage fra Cape Town og Victoria Falls via Namibia. Pris fra kr. 9.480,- ekskl. fly. Afrejse hele året. Internationale grupper. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Afrika

Kilimanjaro. Tag med på den lange flotte Shira-rute på Kilimanjaro med dansk rejseleder med god akklimatisering, priser fra 21.980,-. Ex 10/10, masser af garanterede afrejser. www.kiplingtravel.dk 4716 1220

Frankrig

Mont Blanc. Over 12 dage oplever du intensitets bjergene ved vandring fra hytte til hytte. Afrejse fra juni. Pris fra kr. 6.780,- inkl. fly. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Nepal

Blændende hvide tinder og noget af verdens bedste trekking i Annapurna eller Everest. Tehestreks på 17-24 dage. Afrejse i oktober. Pris fra kr. 14.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 8689 3622

Nepal

Mera Peak. Trek og bestigning af Mera Peak 6.461 meter. Garanteret afrejse d. 16/10 med Juan Carlos. Se vores 30 sider ekspeditionsprogram med ture fra Kilimanjaro til Elbrus, Ararat, Stok Kangri og Cho Oyu 8.201 meter. www.kiplingtravel.dk 4716 1220

Nepal

Verdens bedste trekkingland - se vores Nepal-program med trekking til Everest base camp, Annapurna, Langtang, Kanchenjunga, Mera Peak, Manaslu, Mustang og Makalu. Se vores 32 sider program med 12 gruppereser med dansk rejseleder og 20 individuelle rejser www.kiplingtravel.dk 4716 1220

New Zealand

Syd til Nord på 22 dage. Saigon og Mekong floden, strandene ved Hoi An og hovedstaden Hanoi. Ecologie og Halong Bugten. Afrejse året rundt. Pris fra kr. 18.680,- inkl. fly. www.topas.dk eller 8689 36 22

Vietnam

15 dages aktiv ferie, hvor naturen i det nordligste Vietnam opleves og udfordres med vandrestøvler, mountainbike og kajak. Afrejse året rundt. Pris fra kr. 15.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Marokko

15 dages trekking i Atlas-bjergene med flotte landskaber og spændende berberlandsbyer. Afrejse fra f.eks. juni. Pris fra kr. 8.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 8689 3622

Nepal

Blændende hvide tinder og noget af verdens bedste trekking i Annapurna eller Everest. Tehestreks på 17-24 dage. Afrejse i oktober. Pris fra kr. 14.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 8689 3622

Nepal

Mera Peak. Trek og bestigning af Mera Peak 6.461 meter. Garanteret afrejse d. 16/10 med Juan Carlos. Se vores 30 sider ekspeditionsprogram med ture fra Kilimanjaro til Elbrus, Ararat, Stok Kangri og Cho Oyu 8.201 meter. www.kiplingtravel.dk 4716 1220

Nepal

Verdens bedste trekkingland - se vores Nepal-program med trekking til Everest base camp, Annapurna, Langtang, Kanchenjunga, Mera Peak, Manaslu, Mustang og Makalu. Se vores 32 sider program med 12 gruppereser med dansk rejseleder og 20 individuelle rejser www.kiplingtravel.dk 4716 1220

New Zealand

Syd til Nord på 22 dage. Saigon og Mekong floden, strandene ved Hoi An og hovedstaden Hanoi. Ecologie og Halong Bugten. Afrejse året rundt. Pris fra kr. 18.680,- inkl. fly. www.topas.dk eller 8689 36 22

Vietnam

15 dages aktiv ferie, hvor naturen i det nordligste Vietnam opleves og udfordres med vandrestøvler, mountainbike og kajak. Afrejse året rundt. Pris fra kr. 15.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Italien

Tag på cykel eller vandreferie i Italien. F.eks. individuel vandretur i Toscana kr. 4.490 for en uge med dejlige vandreture med bagage- og ophold på hoteller med 1/4 pension. Også gruppeturen. Se mere på www.rubyrejser.dk. Tlf 8615 3599.

Toscana

10 dage i det hyggelige landsbyhus La Fontanella. Vandring med udsigt til Middelhavet, gennem marmorbrud og kastanje-skove. Afrejse f.eks. juni. 10 dage. Pris fra kr. 7.480,- inkl. fly. www.topas.dk eller 8689 3622

Toscana

Oplev sommeren i det autentiske, landlige Toscana med base Barga. Nyd den lokale italienske mad. F.eks. 5. - 12/7. Pris kr. 7480. Læs mere på www.vagabondtours.dk 3333 0040

Toscana

Vandring fra hytte til hytte med dagtursrygsæk. Oplev selv utillæggelige bjergområder på tættest hold. 10 dage. Afrejse i f.eks. juni. Pris fra kr. 6.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Vietnam

Syd til Nord på 22 dage. Saigon og Mekong floden, strandene ved Hoi An og hovedstaden Hanoi. Ecologie og Halong Bugten. Afrejse året rundt. Pris fra kr. 18.680,- inkl. fly. www.topas.dk eller 8689 36 22

Vietnam

15 dages aktiv ferie, hvor naturen i det nordligste Vietnam opleves og udfordres med vandrestøvler, mountainbike og kajak. Afrejse året rundt. Pris fra kr. 15.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Indien

Kulturrejser i Nord- og Sydindien i grupper med dansk rejseleder og for individuelle. Fra Rajasthan til Goa, Kerala og Himalaya. Ex 16 dage Rajasthan rundrejse og Goa badeferie, 8.780,-. Se vores 30 sider store program. Afrejse året rundt. www.kiplingtravel.dk 4716 1220

Indien

Bestigning af Stok Kangri (6.124m). Udfordrende trek og bjergbestigning i Ladakh området. 17 dage. Afrejse i august. Pris fra kr. 20.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Sydafrika

Højdepunkter. 19 dage / 16 nætter fra Kr. 15.710,- Fantastisk individuel rundrejse, oplev bl.a. Krüger Nationalparken, Durban, Garden Route, Mossel Bay, Cape Town. Få inspiration på www.brandstrup.dk eller ring til brandstrup travels 3322 4040

Sydamerika

32 dage fra La Paz til Rio. Pris ekskl. fly og lokal betaling fra kr. 7.580,-. Afrejse i f.eks. juni. Internationale grupper. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Sydgrønland

Bygd til vildmark. Indlev dig i alle facetter af det sydgrønlandske landskab og mød de gæstfrie grønlandere på færeholderstederne. 12 dage. Afrejse i f.eks. juni. Pris fra kr. 12.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Sydgrønland

Explorer. På en uge oplever du et kontrastfuldt, smukt og varieret Sydgrønland på egen hånd. Med lokal kontaktperson tilknyttet. Afrejse i f.eks. juni. Pris fra kr. 9.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Irland

Vandring ved de Vestirske kystlandskaber. Fine vandreture, store søer og sagnomspundne steder. Overnatning i Bed & Breakfasts. 10 dage. Afrejse i juli. Pris fra kr. 8.980,- inkl. fly. www.topas.dk eller 86 89 36 22

Søhøjlandet

Kajak i Søhøjlandet. 2 dages grundkursus i havkajak i det smukke Søhøjland. Lær grundlæggende og økonomisk roteknik. Afholdes fra maj - august. Pris fra kr. 1.480,- www.topas.dk eller 86 89 36 22

Tibet

Over land på verdens tag. Jeep safari tværs gennem Himalaya med Lhasa og Kathmandu. 14 dage. Fly priser fra kr. 6.645,- inkl. skat. Turen starter 17/05/07 Internationale grupper. www.kiplingtravel.dk 4716 1220

Tibet/Nepal